

Książka zawiera rozmowy z:

Józefem Baranem

Marianną Bocian

Ernestem Bryllem

Tadeuszem Chóścielewskim

Leszkiem Czuchajowskim

Stawomirem Dereckim

Ziemowitem Fedeckim

Kirą Gątczyńską

Adamem Hanuszkiewiczem

Haliną Herbert-Zebrowską

Hatifem Janabim

Wojciechem Konikiewiczem

Lilią Latus

Bogdanem Loeblem

Ewą Michnik

Janem Miodkiem

Markiem Ostoja-Ostaszewskim

Wilhelmem Przeczkim

Andrzejem Renesem

Wojciechem Siemionem

Henrykiem Skolimowskim

Tadeuszem Sławkiem

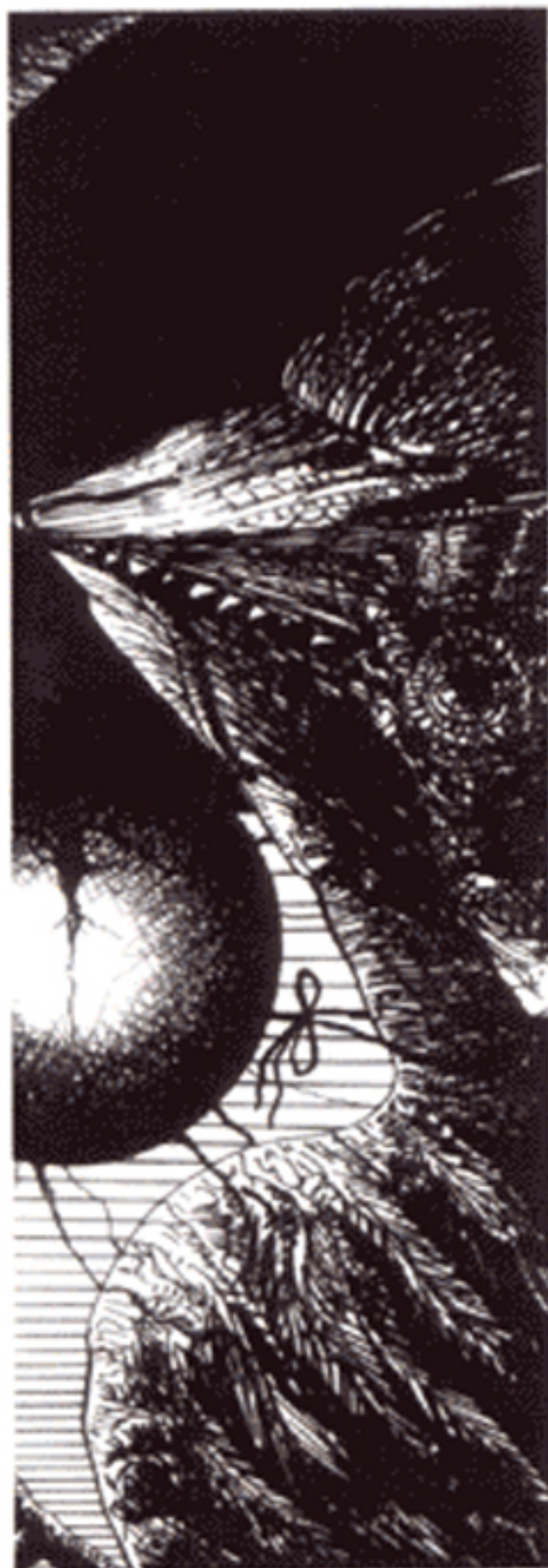
Franciszkiem Starowieyskim

Julianem Strykowskiem

Lidią Sztwiertnią

Adamem Szyperem

Wiktorem Zinem

Słowo wstępne

Książka „Między logos a mythos” powstała z zapisów kilkudziesięciu rozmów przeprowadzonych przez autora w ciągu ostatnich kilku lat z wybitnymi postaciami życia kulturalno-artystycznego i naukowego. Zanim zostały zebrane w formie niniejszej publikacji, rozmowy te ukazywały się w czasopiśmie, m.in. toruńskim „PAL-u”, bydgoskiej „Metaforze”, krakowskim „Mateczniku”. Powstała w ten sposób swoista kronika intelektualna okresu transformacji ustrojowej w Polsce, zapis stanu ducha polskich elit inteligenckich u progu XXI wieku. Oczywiście, nie jest to zapis kompletny, być może także nie reprezentatywny, jednakże zasługujący na poznanie, przynosi bowiem źródłową wiedzę o biografiiach i dorobku twórczym oraz o przemyśleniach, poglądach i „wizjach świata” osób, które mają wiele do powiedzenia i potrafią to interesująco opowiedzieć, zwłaszcza, że autor jest do tych rozmów znakomicie przygotowany i prowadzi je w taki sposób, by wydobyć z nich najcelniejsze myśli rozmówców.

Z kart książki wylaniają się barwne, czasem pogmatwane losy ludzi, którzy współokreślali atmosferę intelektualną i krajobraz kulturalny Polski po II wojnie światowej, brali udział w kształtowaniu życia artystycznego i światopoglądu doby PRL-u, ale też swą aktywnością artystyczną, naukową czy filozoficzną rozsadzali od wewnątrz peerelowski świat i przyczynili się do jego końca na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych. Tak to indywidualne losy rozmówców Kresowatego splatały się z „wielką historią”, którą niejednokrotnie współtworzyli, a zawsze towarzyszyli jej swoją działalnością naukową czy artystyczną, opatrywali własnym komentarzem. Znamienna pod tym względem jest rozmowa z Julianem Strykowskiem, swoisty rozrachunek życiowy, intelektualna spowiedź, w której wybitny pisarz rozlicza się ze swoich zaniechań i „zdrad”, a jednocześnie ukazuje drogę wychodzenia z wewnętrznych rozdarć i osiągnięcie wewnętrznego spokoju.

Rozmówcy Kresowatego to postacie barwne i interesujące. Autor jednak nie koncentruje się na ciekawostkach biograficznych — choć i te zasługują na uwagę, jak na przykład dzieciństwo Zbigniewa Herberta, o którym mówi w książce siostra poety, Halina Herbert. Kresowatego bardziej interesuje biografia wewnętrzna, wizja świata i dialog ze światem, jaki toczą jego rozmówcy. Może to być dialog reżysera teatralnego, któremu — jak Adamowi Hanuszkiewiczowi — przyszło tworzyć w szczególnych okolicznościach historycznych, i który, chcąc nie chcąc, musiał wikłać się w doraźne rozstrzygnięcia polityczne (sprawa Dejmka i Teatru Narodowego), a jednocześnie nie rezygnował z własnego programu artystycznego, budując ten program często w opozycji i do władzy, i do środo-

wiska twórców. O innych komplikacjach polityczno-artystycznych mówi, wspominając burzliwe losy STS-u i jego gry z gomułkowską cenzurą, Ziemowit Fe-decki, a o pokoleniu „Współczesności” — Ernest Bryll.

Polityka wdziera się nieuchronnie na karty tej książki, ale przecież w niej nie dominuje. Prowadząc rozmowy z ludźmi nauki i kultury autor sięgał głębiej — pod podszewkę doraźnych rozgrywek politycznych, ku filozoficznym, poznawczym i moralnym problemom tej trudnej epoki, w której przyszło nam żyć. Najdobitniej poświadczają to rozmowy z Tadeuszem Sławkiem, Markiem Ostoją-Ostaszewskim, a także z twórcą ekofilozofii Henrykiem Skolimowskim. W rozmowach tych przenosimy się ponad wymiar ustrojowy czy narodowy ku uniwersalnej problematyce moralnej, teologicznej, metafizycznej, ku poszukiwaniom duchowych drogowskazów.

Otrzymujemy zatem książkę niezwykłą. Z jednej strony jest to bowiem cenne kompendium wiedzy o współczesnym życiu naukowym i kulturalnym i jego koryfeuszach, a jego wartość dokumentalna i źródłowa trudna jest do przecenienia. Pod tym względem może być polecana uczniom i studentom jako lektura uzupełniająca w poznawaniu naszego współczesnego życia kulturalnego, jako świadectwo niepokoju i rozterek burzliwego czasu przemian. Z drugiej zaś strony książka przynosi bogaty materiał do przemyśleń i refleksji, inspiruje czytelnika do własnej intelektualnej podróży po rejonach myśli odwiedzanych przez prezentowane tu postacie.

Stefan Bednarek
Instytut Kulturoznawstwa
Uniwersytetu Wrocławskiego

Copyright by Miniatura

Printed in Poland, 2005

Wydanie pierwsze

Wydawnictwo Krytyki Artystycznej

Miniatura

30-307 Kraków ul. Barska 13

tel. (012) 267-10-39

Skład i druk w Miniaturze

Oprawa introligatorska: Marta Marusińska

ISBN 83-7081-771-8